

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра військової підготовки

ІНФОРМАЦІЙНИЙ МАТЕРІАЛ

Навчальна дисципліна: „Тактична підготовка”

Модуль 3.1: „Тактична підготовка”

**Змістовий модуль 3.1.03: Управління діями механізованого
взводу.**

Заняття: групове заняття № 11.

Тема № 9. Механізований взвод на марші.

Заняття №4. Пересування механізованого взводу.

Зміст

I. Вступ.

II. Основна частина.

Навчальні питання:

1. Марш. Перевезення взводу.
2. Особливості дій механізованого взводу в похідній охороні.
3. Підготовка взводу до маршу. Особливості підготовки до дій у похідній охороні.

III. Заклучна частина.

Література:

1. Бойовий статут механізованих і танкових військ, частина III (взвод, відділення, танк). – К.: КСВ - 2016 р., ст. 15-18, 86-87, 94, 97, 110-112, 120-131.
2. Рекомендації механізованим підрозділам щодо дій на полі бою в сучасних умовах (методичний посібник). ГУБП СВ, К., 2002 р., стор. 5, 9-10, 13-21.
3. І.В. Рєпін, Є.В. Вірко. Основи застосування механізованого відділення (танка) в сучасному загальновійськовому бою. Навчальний посібник. Л.: ЛПСВ, 2013.– с. 73-82.
4. Слюсаренко А.В., Похнатюк С.В., Рєпін І.В. Тактика (механізоване відділення) Курс лекцій: Навчальний посібник. Л.: ЛПСВ, 2008.– с. 52-62.
5. Похнатюк С.В., Мінтюков Д.В., Дзюбенко Ю.А. Робота командира взводу (відділення) з організації бою: Навчальний посібник. Л.: ЛПСВ, 2008.– с. 34-45.

Матеріально-технічне забезпечення

Методичні матеріали.

Інтерактивна дошка.

Слайди по темі

Завдання на самостійну роботу:

Самостійне заняття № 28

Заняття 5. (проводиться у ВНП).

Особливості пересування підрозділу по території, яка контролюється сепаратистськими організаціями за досвідом ООС (АТО).

Заняття 6. (проводиться дистанційно).

Особливості пересування підрозділу по території, яка контролюється сепаратистськими організаціями за досвідом ООС (АТО).

Організація та методика проведення заняття

1. Організація підготовки студентів до заняття.

Напередодні заняття (в часи самостійної підготовки) студенти отримують від викладача завдання на самостійну підготовку, готуються до заняття згідно завдання.

При підготовці до заняття по даній темі викладач повинен вивчити:

- основи та організацію маршу механізованого відділення в різних умовах бойової обстановки;
- порядок здійснення маршу механізованим взводом в різних умовах бойової обстановки;
- дії командира взводу щодо управління взводом на марші.

2. Зміст вступу викладача на початку заняття.

У вступній частині викладач:

- перевіряє наявність студентів і готовність їх до заняття;
- нагадує тему попереднього заняття; оголошує тему, навчальну мету та навчальні питання заняття; зв'язує тему заняття з попередніми заняттями; звертає увагу на актуальність теми, взаємозв'язок з сучасністю;
- уточнює наявність та готовність до заняття навчально-матеріальної бази; оголошує порядок проведення заняття; перевіряє готовність студентів до заняття.

3. Перевірка готовності студентів до заняття здійснюється методом опитування пройденого матеріалу.

4. В основній частині заняття викладач методом усного викладення матеріалу доводить до студентів новий навчальний матеріал. Після доведення навчальних питань, шляхом опитування контролює засвоєння студентами цього матеріалу і сприяє його закріпленню.

Заняття проводяться в класі методом проведення групового заняття.

Заняття відпрацьовується на двогодинному занятті.

У ході проведення заняття студенти повинні знати загальні відомості про основи та організацію маршу механізованого взводу в різних умовах бойової обстановки, порядок здійснення маршу та дії командира взводу щодо управління взводом на марші.

Методом бесіди проконтролювати рівень засвоєння студентами навчального матеріалу та закріпити його.

5. В заключній частині викладач:

- нагадує тему заняття та її зміст; визначає ступінь досягнення цілей заняття; визначає позитивні сторони та загальні недоліки; оголошує оцінки студентам;
- оголошує тему наступного заняття, час і місце його проведення, дає завдання на самопідготовку; відповідає на запитання;
- приймає доповідь командира навчальної групи про наявність матеріальних засобів;
- оголошує кінець заняття.

Зміст заняття

№ з/п	Етапи заняття, навчальні питання та їх зміст	Час, хв.	Методичні вказівки
1	Перевірка готовності студентів до заняття. Вступне слово викладача.	10	Розповідь викладача, бесіда
2	Перше навчальне питання. Марш. Перевезення взводу.	20	Розповідь викладача, бесіда
3	Друге навчальне питання. Особливості дій механізованого взводу в похідній охороні.	20	Розповідь викладача, бесіда
4	Третє навчальне питання. Підготовка взводу до маршу. Особливості підготовки до дій у похідній охороні.	20	Розповідь викладача, бесіда
5	Підведення підсумків і закінчення групового заняття	10	Розповідь викладача

Вступ

- прийняти рапорт командира групи і привітатися зі студентами;
- перевірити наявність особового складу по журналу обліку навчальних занять;
- перевірити зовнішній вигляд студентів, порядок на робочих місцях і в аудиторії;
- при необхідності зробити зауваження для усунення недоліків;
- нагадати основну проблематику минулої теми заняття та зробити логічний перехід до проблеми, яка буде розглядатися на даному занятті;
- довести під запис номер і тему заняття, його навчальні питання;
- зосередити увагу студентів на навчальній меті заняття – тобто на тих знаннях, навичках і вміннях та їх рівні, які вони повинні здобути в результаті заняття;
- визначити актуальність теми заняття – тобто для чого знання (навички, вміння) будуть необхідні у подальшому вивченні матеріалів дисципліни, практичному виконанні завдань, подальшій офіцерській службі тощо;
- представити наочно та стисло охарактеризувати основні та додаткові джерела інформації (літературу) для вивчення на самостійній підготовці та місця їх отримання, надати під запис назву джерела, його вихідні дані та сторінки (статті статутів, настанов, джерела інформації можуть також

представлятися в ході розгляду навчальних питань або в заключній частині заняття – при визначенні завдань для самостійної роботи);

- визначити порядок роботи на занятті та отримання оцінки за нього;
- провести усне опитування для перевірки засвоєння матеріалів минулої теми.

Питання для контрольного опитування:

1. Організаційно-штатна структура механізованого взводу, роти ЗСУ.
2. Види бою. Оборона.
3. Маневр. Види маневру.

Питання 1. Марш. Перевезення взводу.

1.1. Загальні положення

1. Підрозділ може пересуватися своїм ходом (маршем) або перевозитися різними видами транспорту (залізничним, повітряним, морським (річковим) транспортом або колісними тягачами на трейлерах). Пересування може здійснюватися комбінованим способом: перевезенням із використанням зазначених видів транспорту та маршем. Основним способом пересування взводу (відділення, танка) є марш.

Підрозділ завжди повинен бути готовим до пересування в умовах загрози застосування противником будь-яких засобів ураження, систем дистанційного мінування, десантів, ДРС, НЗФ, РХБ зараження, руйнування доріг і переправ, а також протидії руху колон з боку вороже налаштованого місцевого населення. Незалежно від способу та умов пересування взвод (відділення, танк) повинен здійснювати його організовано, високими темпами, з дотриманням заходів прихованості.

1.2. Марш підрозділів

Марш – організоване пересування підрозділів у колонах дорогами і колонними шляхами з метою виходу в призначений район або на вказаний рубіж у встановлений час у повному складі в готовності до виконання бойового завдання. За напрямком він може здійснюватися до фронту, вздовж фронту або від фронту в тил. У всіх випадках марш здійснюється приховано, як правило, вночі або за інших умов обмеженої видимості, а в бойовій обстановці та в тилу своїх військ – і вдень.

Взвод (відділення, танк) може здійснювати марш в умовах передбачення зустрічі з противником і вступу з ним у бій або поза загрозою зіткнення з противником та пересуватися у колоні роти (взводу) або самостійно, а також призначатися в похідну охорону. Механізований взвод (відділення) може пересуватися також у пішому порядку або на лижах.

Взвод (відділення, танк) здійснює марш у колоні підрозділу з дистанціями між машинами **25-50 м**. Під час руху відкритою місцевістю та в умовах загрози застосування противником ЗМУ і ВТЗ дистанція між бойовими машинами збільшується до **150 м**. Під час руху гірськими

дорогами, в умовах обмеженої видимості, ожеледиці, дорогами, що мають круті підйоми, спуски, повороти, а також при русі з підвищеною швидкістю дистанції між машинами збільшуються.

Середня швидкість руху танкового взводу на марші повинна бути **20-25 км/год**, механізованого: на БМП – **20-25 км/год**, на БТР (автомобілях) – **25-30 км/год**, у пішому порядку – **4-5 км/год**, на лижах – **5-7 км/год**. Залежно від характеру місцевості і стану доріг під час пересування в гірських районах, лісисто-болотистою місцевістю та в інших несприятливих умовах швидкість руху може бути значно меншою. У всіх випадках марш повинен здійснюватися з максимально можливою за даних умов швидкістю.

Протяжність добового переходу може бути: для змішаних і танкових колон **до 250 км**; автомобільних колон – **до 300 км**, а добового переходу, який здійснюється в несприятливих умовах, – **до 200 км** і менше. Час руху, в залежності від умов здійснення маршу, може складати **10-12 год.** на добу, а в несприятливих умовах і менше.

Для організованого здійснення маршу підрозділу вказується: маршрут руху або напрямок руху (два-три маршрути, один з яких основний, інші – запасні), в окремих випадках – азимут напрямку руху; вихідний пункт (рубіж), пункти (рубежі) регулювання та контрольні точки і час їх проходження; місця і час привалів, денного (нічного) відпочинку.

Маршрут руху вибирається дорогами, що пролягають переважно лісовими масивами, лісопосадками та іншою закритою місцевістю, за можливості, поза великими населеними пунктами, вузлами доріг, підприємств атомної енергетики і хімічної промисловості.

Вихідний пункт (рубіж), пункти (рубежі) регулювання призначаються для своєчасного й організованого початку і здійснення маршу, а контрольні точки, крім того, для уточнення (визначення) місцезнаходження підрозділу у певний час. Віддалення вихідного пункту (рубежу) повинне забезпечувати витягування підрозділу з місця розташування у колоні роти і вихід на основний маршрут (напрямок) руху. Пункти (рубежі) регулювання, як правило, призначаються через **3-4 год.** руху, а контрольні точки – за необхідністю.

Привали і денний (нічний) відпочинок призначаються для перевірки стану ОВТ, їх технічного обслуговування та усунення несправностей, дозавправлення ПММ, поповнення боєприпасами та іншими матеріальними засобами, харчування і відпочинку особового складу. Привали призначаються: через **3-4 год.** руху тривалістю **до 1 год.**, у другій половині добового переходу – тривалістю **до 2 год.** Наприкінці кожного добового переходу призначається денний (нічний) відпочинок.

Під час організації маршу командир взводу в ході усвідомлення завдання повинен зрозуміти: мету маршу, завдання підрозділу, місце в похідному порядку; маршрут (напрямок) руху, пункти (рубежі) регулювання і час їх проходження, середню швидкість руху, дистанції між машинами, місця привалів (відпочинку); до яких дій бути готовим після прибуття в пункт призначення.

У ході оцінювання обстановки він по карті вивчає маршрут руху, характер місцевості і умови здійснення маршу; під час підготовки до маршу в умовах передбачення зустрічі з противником і вступу у бій, крім того, – можливі місця зустрічі з ним.

У рішенні командир взводу визначає спосіб здійснення маршу і завдання елементам похідного порядку. При визначенні способу здійснення маршу він встановлює: на чому зосередити основні зусилля; швидкість руху і дистанції між машинами на ділянках маршруту; порядок дій при відбитті нападу противника із засідок і з повітря, а при здійсненні маршу в умовах передбачення зустрічі з противником і вступу з ним у бій – порядок дій при зіткненні з ним; побудову похідної колони, склад чергових вогневих засобів і спостерігачів.

У бойовому наказі при постановці завдань відділенням (танкам) командир взводу вказує: маршрут руху (напрямок руху), район зосередження (пункт призначення) і час прибуття в нього (виходу на зазначений рубіж), район і час привалів (відпочинку); місце в колоні взводу, швидкість руху, дистанцію між машинами; порядок ведення спостереження і дій у разі зустрічі з противником.

Під час організації взаємодії командир взводу узгоджує дії підлеглих з сусідніми підрозділами, що діють попереду (позаду) та органами комендантської служби при пересуванні ділянками маршруту; подоланні зон зараження, пожеж, руйнувань, мінних полів, що встановлені дистанційно; відбитті нападу противника, застосуванні ним ЗМУ і ВТЗ; з прибуттям у район зосередження (пункт призначення).

Під час організації управління він встановлює порядок: доведення сигналів управління, оповіщення, взаємодії і комендантської служби; спостереження за сигналами старшого командира; роботи на засобах зв'язку під час маршу і на привалах.

Під час організації бойового забезпечення командир взводу визначає порядок: ведення розвідки у ході маршу і на привалах; маскування машин на стоянках; подолання загороджень і перешкод на маршруті руху; порядок інженерного обладнання місць розташування взводу на привалах (відпочинку) і в районі зосередження (пункті призначення), виконання заходів захисту від ЗМУ та ВТЗ, а також заходи безпеки та підтримання дисципліни маршу.

Організовуючи виконання заходів технічного, тилового і медичного забезпечення, він визначає порядок: проведення технічного обслуговування та ремонту ОВТ при підготовці до маршу і в ході його здійснення; поповнення запасів боєприпасів, пального, продовольства, води, медичного майна, інших матеріальних засобів; отримання їжі (харчів) та організації харчування; надання допомоги пораненим і хворим та їх евакуації.

Командир відділення (танка), отримавши завдання на марш, ставить завдання підлеглим щодо особистої підготовки і підготовки техніки до маршу; призначає спостерігача за сигналами командира взводу і черговий вогневий засіб; визначає особовому складу сектори спостереження в ході

маршу; встановлює порядок дій під час руху і на привалах, при відбитті нападу противника і подоланні перешкод (зон зараження, пожеж, руйнувань); доводить сигнали оповіщення, управління, взаємодії і порядок дій за ними; керує підготовкою до маршу.

За наявності часу він вивчає по карті командира взводу маршрут руху і складає схему маршруту руху з розбивкою його по ділянках і вказанням кілометражу, швидкості руху, пунктів регулювання і місць привалів (відпочинку).

Під час підготовки до маршу командир взводу (відділення, танка) зобов'язаний перевірити: знання особовим складом свого завдання; справність ОВТ, приладів нічного бачення, засобів зв'язку, світломаскування і пожежогасіння; заправлення техніки ПММ і охолоджуючою рідиною, наявність і правильність укладання боєприпасів, засобів спеціальної обробки, шанцевого інструменту і засобів підвищення прохідності.

У встановлений час він доповідає про готовність до маршу старшому командирі.

При здійсненні маршу командир взводу (відділення, танка) повинен суворо дотримуватися встановленого порядку руху і маскування, не допускати затримок на переправах, перевалах, у тіснинах, тунелях і населених пунктах, вести безперервне кругове спостереження за наземним, повітряним противником і сигналами командира роти (взводу), вчасно оповіщати особовий склад про противника, а також про РХБ зараження.

Командир механізованого (танкового) взводу на марші розташовується, як правило, у голові колони взводу і здійснює управління встановленими сигналами і командами. Робота радіозасобів дозволяється тільки на прийом.

Техніка на марші рухається тільки правим боком дороги із встановленою швидкістю руху, дистанціями між машинами і підрозділами, дотримуючись вимог маскування і заходів безпеки. Під час пересування небезпечними ділянками маршруту вживаються необхідні заходи для забезпечення безупинного руху.

Під час вимушеної зупинки в ході маршу для усунення несправності машина відводиться на праве узбіччя або вбік від дороги; поворот башти БМП (танку) вбік проїжджої частини забороняється. Після усунення несправності машина приєднується до колони підрозділу, який проходить; місце у колоні свого підрозділу вона займає під час привалу.

Для забезпечення захисту від засобів розвідки і ВТЗ противника у ході маршу максимально використовуються складки місцевості і місцеві предмети, а також прищляхова рослинність. Під час руху відкритими (небезпечними) ділянками маршруту не допускається скупчення і зупинка машин, швидкість руху і дистанції між машинами збільшуються.

Радіоелектронний захист від ураження радіокерованими вибуховими пристроями здійснюється шляхом застосування малогабаритних передавачів перешкод, якими оснащена техніка. Передавачі перешкод повинні бути постійно увімкнені для подавлення радіоліній управління вибуховими пристроями.

При пересуванні механізованих підрозділів у *пішому порядку* або на лижах рух здійснюється колонами взводів або відділень уздовж дороги. При вірогідності нападу противника із засідки підрозділи можуть пересуватись вогневими групами, як правило, кутом вперед. Старший вогневої групи розташовується попереду на вістрі кута, ліворуч і праворуч від нього на відстані **5-10 м** – кулеметник і гранатометник, далі – стрілець, за ним – командир відділення зі спостерігачем і друга вогнева група.

При пересуванні на техніці ділянками маршруту руху, де є вірогідність потрапляння підрозділу у засідку, відстань між машинами повинна збільшуватися. Перед місцем, де можлива засідка противника необхідно зупинитися та вислати дозор для огляду небезпечного місця.

При *нападі противника із засідки* екіпажи бойових машин відкривають вогонь, встановлюють аерозольну (димову) завісу і прикривають дії особового складу, який спішується і займає вогневі позиції навколо машин та під їх прикриттям відкриває цільний вогонь по виявлених цілях противника і найбільш імовірних місцях їх розташування, відбиває напад, а, якщо можливо, переходить в атаку для завершення знищення засідки противника. Командир взводу (відділення, танка) негайно доповідає командирі роти (взводу) про місце засідки і стан справ.

У випадку, коли противник відкрив вогонь з відстані кидка гранати (**35 м**), частина підрозділу, що перебуває в зоні ураження, без додаткової команди відкриває вогонь у напрямку засідки, застосовує димові та осколкові гранати й атакує противника. Решта підрозділу, яка знаходиться поза зоною ураження, відкриває вогонь у напрямку позиції засідки і прикриває атаку.

Якщо противник відкрив вогонь з відстані, що перевищує дальність кидка гранати (**більше 35 м**), та частина підрозділу, яка потрапила в зону ураження залягає, ставить димову завісу і відкриває вогонь у напрямку засідки. Інша частина підрозділу атакує засідку з флангу або з тилу. Якщо весь підрозділ потрапив у засідку, то він повинен атакувати її під прикриттям димової завіси.

З *отриманням сигналу оповіщення про повітряного противника*, взвод (відділення, танк) продовжує рух, збільшуючи при цьому швидкість і дистанції між машинами. Вогневі засоби, що виділені для ведення вогню по повітряних цілях, готуються для відкриття вогню; люки танків, БМП (БТР), крім люків, з яких буде вестися вогонь, зачиняються; особовий склад переводить протигази в положення “напоготові”. Напад повітряного противника відбивається за командою командира взводу (відділення, танка) або самотійно. При *нападі під час руху механізованого підрозділу в пішому порядку* особовий склад займає найближчі укриття і відкриває зосереджений вогонь із стрілецької зброї по повітряних цілях противника.

Мінні поля, які встановлені противником засобами дистанційного мінування, взвод позначає та обходить або долає у складі колони роти проходом, що пророблений групою розмінування або мінним тралом.

У *разі застосування противником запалювальної зброї*, а також при подоланні підрозділом району пожежі, який неможливо обійти, люки, двері,

бійниці і жалюзі бойових машин зачиняються, особовий склад надягає протигази із вставленими протидимними фільтрами. Після виходу з району пожежі командир взводу (відділення, танка) організовує гасіння вогню на машинах, рятування особового складу і надання першої медичної допомоги, після чого рух відновлюється.

При оповіщенні про РХБ зараження взвод (відділення, танк) продовжує рух, у бойових машинах зачиняються люки, двері, бійниці і жалюзі, вмикаються системи колективного захисту. Особовий склад, який пересувається пішим порядком або на відкритих машинах, надягає засоби індивідуального захисту. Зони зараження долаються з максимальною швидкістю.

Часткова спеціальна обробка проводиться після виходу підрозділу із зони зараження за вказівкою командира роти (взводу), а в разі потрапляння отруйних речовин на шкірні покриви і стрілецьку зброю – негайно. Повна спеціальна і санітарна обробка проводиться силами і засобами старшого командира, як правило, у районі спеціальної обробки перед районами денного (нічного) відпочинку або перед входом у район зосередження.

*На привалах машини зупиняються на правому або лівому узбіччі дороги не ближче **10 м** одна від одної або на дистанціях, які встановлені командиром. Для машин, що відстали, залишаються місця.*

Перед кожною зупинкою вживаються заходи щодо перевірки місцевості на наявність вибухових пристроїв різного типу.

БМП (БТР, танки) розміщуються під кронами дерев, у радіолокаційній тіні місцевих предметів, а на відкритій місцевості, за наявності часу, маскуються штатними маскувальними покриттями і місцевими матеріалами. Висадка з машин особового складу здійснюється тільки за командою (сигналом) своїх командирів. Для відпочинку особовий склад розташовується праворуч від дороги. У машинах залишаються спостерігачі і чергові кулеметники (навідники гармат), а в командирських машинах – і чергові на радіозасобах. Вогневі засоби, які призначені для відбиття нападу повітряного противника, повинні бути в готовності до ведення вогню.

Екіпажі бойових машин (водії) проводять контрольний огляд ОВТ, технічне обслуговування і разом із особовим складом, призначеним на допомогу, усувають несправності.

Вночі на марші машини рухаються з використанням освітлювальних приладів або світлосигнальних засобів, а під час подолання ділянок місцевості, які може проглядати противник, або в умовах світлої ночі – приладів нічного бачення або світломаскувальних пристроїв.

Позначення вихідного рубежу (пункту), маршрутів руху, рубежів (пунктів) регулювання, меж районів привалів (відпочинку) та важкопрохідних ділянок місцевості здійснюється за допомогою світлосигнальних покажчиків (знаків).

Для підвищення безпеки руху на кормі бойових машин та іншої техніки наносяться (прикріплюються) добре видимі вночі умовні знаки. На автомобілях може обладнуватися підкузовне підсвічування.

Взимку перед маршем командир взводу (відділення, танка) повинен: вжити заходів щодо забезпечення особового складу вітамінними препаратами і засобами проти обмороження; заправлення бойових машин зимовим паливом і спеціальними рідинами; перевірити справність засобів підігріву двигунів машин, готовність озброєння до застосування в умовах низьких температур, а якщо буде здійснюватися рух ділянками з глибоким сніговим покривом – натягування гусениць та оснащення машин засобами підвищення прохідності; дати вказівки механікам-водіям (водіям) щодо проведення заходів із запобігання розморожуванню систем охолодження двигунів; організувати просушування обмундирування і взуття.

У ліисто-болотистій місцевості та в умовах бездоріжжя командир взводу (відділення, танка) повинен організувати забезпечення бойових машин засобами підвищення прохідності та визначити завдання підлеглим щодо боротьби з лісними пожежами і розчищення доріг від можливих завалів та інших перешкод.

Обхід важкопрохідних ділянок на маршруті руху здійснюється паралельними дорогами, колонними шляхами або поза дорогами.

У степовій місцевості при організації маршу особлива увага приділяється визначенню порядку орієнтування на місцевості, захисту озброєння і техніки від пилу і піску, підготовці бойових машин до руху бездоріжжям, а також створенню додаткових запасів води.

В ході маршу взвод (відділення, танк) повинен суворо дотримуватись маршруту (напрямку) руху. При пересуванні піщаними ділянками маршруту дистанції між машинами збільшуються, колона може рухатись уступом у навітряний бік. У спеку командир повинен встановити і контролювати дотримання особовим складом питного режиму.

У горах під час підготовки до маршу командир взводу (відділення, танка) особливу увагу приділяє перевірці справності ходової частини і механізмів управління машин. Кожна машина забезпечується спеціальними пристосуваннями для запобігання скочуванню під час зупинок на підйомах і спусках та запасом рідини для охолодження двигунів.

При подоланні тунелів великої протяжності люки, двері та бійниці бойових машин зачиняються, у разі необхідності особовим складом надягаються протигази з протидимними фільтрами. У випадку зупинки колони в тунелі двигуни машин повинні бути заглушені. Після подолання тунелю необхідно провести перевірку особового складу, особливо механіків-водіїв (водіїв), на предмет отруєння чадним газом.

При подоланні небезпечних місць під час маршу в горах особовий склад механізованого взводу, як правило, спішується. Скельні ділянки, осипи і перевали під час руху в пішому порядку долаються із дотриманням вимог безпеки та обов'язковою груповою страховкою або самостраховкою.

На привалах у гірській місцевості і під час розташування на відпочинок особовий склад і військова техніка розташовуються в місцях, безпечних від обвалів, каменепадів, осипів, селей снігових лавин і затоплень.

1.3. Перевезення

Перевезення взводу (відділення, танка) може здійснюватися залізничним, повітряним, морським (річковим) транспортом або колісними тягачами на трейлерах. Взвод (відділення, танк) може перевозитися в складі підрозділу або самостійно.

Завантаження (посадка) на рухомий склад, судна, у літаки (вертольоти) і розвантаження (висадка) з них проводиться на станції, порту (пристані), аеродромі (площадці) завантаження (посадки) і розвантаження (висадки). До початку завантаження (посадки) взвод (відділення, танк) може розташовуватися в районі очікування, а після розвантаження (висадки) зосереджуватися у районі збору. Час перебування в районі очікування використовується для завершення підготовки до завантаження (посадки) і подальших дій.

При організації перевезення, крім звичайних питань, командир взводу (відділення, танка) повинен: уточнити розподіл особового складу, озброєння, техніки і майна по вагонах, платформах (суднах або судових приміщеннях); встановити черговість завантаження (посадки) і порядок висування до місць завантаження (посадки); поставити завдання підлеглим щодо підготовки до завантаження, вказати способи завантаження та кріплення ОВТ на рухомому складі (судні); встановити порядок здійснення охорони, дій за сигналами оповіщення і управління; довести вимоги безпеки під час завантаження (розвантаження) і перевезення.

Завантаження ОВТ та посадка особового складу проводяться у визначений час, приховано, з дотриманням заходів безпеки. При цьому ОВТ завантажуються з урахуванням черговості їх розвантаження.

Посадка особового складу у вагони (на судна), літаки (вертольоти) проводиться після закінчення завантаження озброєння, техніки і майна безпосередньо перед відправленням військового ешелону (команди) або виходом судна в море, але не пізніше ніж за **10 хв** до відправлення.

ОВТ й інші матеріальні засоби, які завантажені на рухомий склад (судна, у літаки, вертольоти), надійно закріплюються, а машини, крім того, ставляться на гальмо і нижчу передачу. Поворотні пристрої башт бойових машин застопорюються, а стопори пломбуються.

Вогневі засоби, виділені для прикриття військового ешелону (судна) на шляху руху, займають зазначені місця на платформах (верхніх палубах). Вони повинні бути в постійній готовності до ведення вогню.

Для спостереження за повітряним противником і прилеглою місцевістю (акваторією) у військовому ешелоні (на судні) виставляються спостерігачі.

Під час здійснення перевезення особовий склад взводу (відділення) може залучатись до забезпечення охорони та оборони ешелону під час зупинок (несення вартової служби).

Оповіщення про повітряного противника, РХБ зараження здійснюється сигналами, встановленими на транспорті.

При нападі повітряного противника під час перевезення двері, вікна (ілюмінатори) і люки вагонів (судових приміщень) закриваються, засоби

індивідуального захисту переводяться в положення “напоготові”. Вогневі засоби, які виділені для відбиття повітряного противника, відкривають вогонь за командою начальника військового ешелону (капітана судна), а у разі раптового нападу – самостійно.

При РХБ зараженні місцевості на шляху перевезення особовий склад використовує засоби індивідуального захисту. Після проходження зони зараження за вказівкою начальника військового ешелону (капітана судна) проводиться часткова спеціальна обробка підрозділів. Повна спеціальна обробка підрозділів та повна санітарна обробка особового складу взводу (відділення, танка) проводиться після розвантаження.

Під час перевезення взвод (відділення, танк) завжди повинен бути готовий до розвантаження (висадки) у непідготовленому місці і здійснення пересування маршем до місця призначення або вступу в бій.

З прибуттям до кінцевого пункту перевезення взвод (відділення, танк) швидко розвантажуються (висаджуються) і виходить у район збору в готовності до виконання отриманого (нового) завдання.

Питання 2. Особливості дій механізованого взводу в похідній охороні.

Похідна охорона

Взвод на марші може призначатися у ГПЗ (БПЗ, ТПЗ), а іноді й нерухому бокову заставу, або ГД із завданням забезпечити безперешкодне просування колони основних сил, унеможливити раптовий напад противника на підрозділи, які охороняються, і забезпечити їм вигідні умови для вступу в бій, а також не допустити проникнення до них наземної розвідки противника. Для виконання завдання взводу можуть додаватися засоби посилення.

ГПЗ від основних сил батальйону (роти) може діяти на відстані до **10 км (5 км)**, а БПЗ (ТПЗ) та ГД – на відстані до **5 км (3 км)**.

Для безпосередньої охорони, а також для ведення розвідки противника і огляду місцевості від ГПЗ (БПЗ, ГД) у напрямку руху (від ТПЗ) – за нею), а від ГД, головних сил батальйону (нерухомої бокової застави) на загрозливі напрямки може висилатися дозорне відділення (танк) на відстань, яка забезпечує спостереження за ним і підтримку вогнем.

У ГПЗ (БПЗ, ТПЗ, ГД) організовується спостереження за наземним і повітряним противником, призначається спостерігач для прийому сигналів від дозорного відділення (танка) і підтримується постійна готовність до зустрічі з противником.

У ході усвідомлення отриманого завдання та оцінювання обстановки командир взводу, призначеного в похідну охорону, крім звичайних питань, повинен: зрозуміти завдання колони, яка охороняється, своє завдання і порядок його виконання; вивчити по карті маршрут руху і умови здійснення маршу; визначити місця ймовірної зустрічі з противником.

Приймаючи рішення командир взводу визначає спосіб дії у похідній охороні та завдання відділенням (танкам) на дії при здійсненні маршу,

зустрічі з противником (вороже налаштованим місцевим населенням). У способі дії похідної охорони він встановлює: завдання, на виконанні яких зосередити основні зусилля; порядок ведення спостереження і розвідки під час руху, на привалах (в місцях відпочинку); побудову колони взводу, дозорне відділення і чергові вогневі засоби.

При постановці бойових завдань відділенням (танкам) командир взводу вказує: завдання на марш, маршрут руху, місце у колоні взводу; швидкість руху, дистанцію між машинами, вихідний пункт і час його проходження; порядок спостереження і дії при зустрічі з противником; дії на привалах (в місцях відпочинку). Дозорному відділенню (танку), крім того, – на якій відстані діяти; завдання щодо ведення розвідки; порядок огляду місцевості і доповіді про результати розвідки; ймовірні місця і час зустрічі з противником.

Під час організації взаємодії командир взводу узгоджує дії відділень (танків), засобів посилення, дозорного відділення (танка) і чергових вогневих засобів під час руху ділянками маршруту, огляду місцевих предметів (об'єктів) на маршруті руху, подоланні загороджень, зустрічі з противником, відбиття його нападу із засідки і ведення вогню по повітряних цілях, доводить сигнали управління, оповіщення, взаємодії і порядок дій за ними.

Організуючи управління він визначає порядок підтримання зв'язку, режим роботи радіо засобів, своє місце в похідній колоні.

У вказівках із всебічного забезпечення командир взводу ставить завдання щодо захисту від ЗМУ і ВТЗ, порядку маскуванню і використання приладів нічного бачення (світломаскувальних пристроїв), підготовки ОВТ до маршу.

Надалі він організовує підготовку особового складу і техніки до маршу, поповнення боєприпасів, дозаправлення ПММ, отримання інших матеріальних засобів, надає необхідну допомогу і перевіряє готовність взводу. У встановлений час доповідає старшому командир.

Командир дозорного відділення (танка) з отриманням завдання зобов'язаний: вивчити по карті (схемі) маршрут руху, небезпечні ділянки і місця ймовірної зустрічі з противником; призначити спостерігачів, черговий вогневий засіб, піших дозорних; встановити порядок спостереження за місцевістю, наземним і повітряним противником, сигналами командира взводу, дій при зустрічі з противником (вороже налаштованим місцевим населенням); поставити завдання підлеглим.

Під час постановки бойових завдань підлеглим командир відділення (танку) вказує:

механіку-водію – маршрут і швидкість руху, порядок подолання небезпечних ділянок;

навіднику-оператору (навіднику кулемета, гармати), черговому вогневому засобу – порядок спостереження, відкриття і ведення вогню;

пішим дозорним – порядок огляду місцевості (об'єктів), дії при зустрічі з противником;

решиті особового складу – сектори спостереження і порядок доповіді; дії під час руху, на привалах, при зустрічі з противником.

Після віддання бойового наказу командир відділення (танка) організовує підготовку особового складу, ОВТ до дій, надає допомогу, перевіряє готовність відділення (танка) і у встановлений час доповідає старшому командирі.

Взвод, що призначений у ГПЗ або ГД, у встановлений час проходить вихідний пункт і рухається вказаним маршрутом з встановленою швидкістю. Командир взводу перебуває в голові колони ГПЗ (ГД), стежить по карті за маршрутом руху, діями дозорного відділення (танка), особисто веде розвідку противника і місцевості спостереженням і встановленими сигналами доповідає командирі, що вислав похідну охорону, про проходження контрольних пунктів, стан маршруту руху, виявлення перешкод і заражених ділянок, зустріч із противником.

Тіснини, тунелі, мости та інші вузькі місця ГПЗ (ГД) проходить безупинно. Зруйновані мости, заміновані або заражені ділянки маршруту обходить, позначаючи напрямком обходу покажчиками. У разі неможливості обходу замінованих ділянок маршруту вони розмінуються доданим підрозділом інженерних військ або самотійно із використанням комплекту розмінування та іншими способами.

Дрібні групи противника ГПЗ (ГД), як правило, знищує, а зразки озброєння, топографічні карти та інші документи захоплює і продовжує виконувати завдання. Під час зустрічі з силами противника, що переважають, раптовим вогнем із вигідної позиції знищує його. Якщо ГПЗ (ГД) не в змозі самотійно знищити противника, вона стійко утримує зайняту позицію, забезпечує розгортання і вступ у бій основних сил колони, що охороняється.

Для забезпечення руху колони ділянками маршруту, де можливий напад противника, ГПЗ (ГД) може переходити до оборони визначеного рубежу (позиції) і відновлює рух після проходження колони. У цьому випадку в ГПЗ повинен виділятися інший підрозділ.

Дозорне відділення (танк) просувається в указаному напрямку, від укриття до укриття, ведучи спостереження за прилеглою місцевістю, не затримуючи рух колони, що охороняється. Особлива увага під час огляду звертається на ознаки влаштування противником засідок, мінування дорожнього покриття і місцевих предметів.

Закриті ділянки місцевості, окремі будівлі, узлісся, входи в ущелини і тунелі, де можливі приховане розташування противника і раптовий його напад із засідок, а також вузькі проходи, мости та інші об'єкти ретельно оглядаються, у разі потреби командир механізованого відділення висилає піших дозорних або проводить огляд усім відділенням, діючи бойовими групами під прикриттям бойових машин.

Для проведення огляду об'єкту піші дозорні приховано наближаються до нього під прикриттям відділення, старший дозорний пересувається, як правило, за дозорним у готовності підтримати його вогнем. При діях у складі відділення або бойової групи, особовий склад, прикриваючи один одного і

використовуючи складки місцевості, почергово просувається до об'єкту і здійснює його огляд.

Про все виявлене на маршруті руху і про зустріч із противником командир дозорного відділення (танка) негайно доповідає командирі, який його вислав. У разі виявлення засідки противника дозорне відділення вступає в бій (займає позицію) і забезпечує висування і вступ у бій основних сил ГПЗ (ГД).

У разі блокування ділянок маршруту руху вороже налаштованим місцевим населенням дозорне відділення, не входячи з ними в контакт, обходить цю ділянку і проводить колону, яка охороняється, обхідним маршрутом. У разі блокування колони похідна охорона сковує дії вороже налаштованого цивільного населення, не допускаючи роззброювання військовослужбовців (взяття їх у заручники), вживає заходи щодо просування встановленим маршрутом або у зворотньому напрямку.

Взвод, який призначений у БПЗ, висувається паралельним маршрутом на рівні голови колони, що охороняється, на відстані, яка встановлена командиром, який його вислав. Дрібні групи противника, які з'явилися на фланзі колони, БПЗ знищує і продовжує виконувати завдання. У разі нападу противника, сили якого переважають, вона займає вигідну позицію, вогнем всіх засобів завдає йому ураження і не допускає нападу на колону з флангу.

Взвод, що призначений у нерухому бокову заставу, висувається на вказаний рубіж (позицію), займає його і утримує до визначеного часу або команди (сигналу) командира, який його вислав. Надалі діє відповідно до вказівок командира. У разі нападу противника вступає в бій, утримує рубіж (позицію), забезпечуючи проходження колони, після чого виходить з бою, відривається від противника і продовжує рух своїм маршрутом.

Взвод, що призначений у ТПЗ, висувається за колоною, що охороняється, на дистанції, яка встановлена командиром, що його вислав. Дрібні групи противника, які з'явилися в тилу колони, ТПЗ знищує, діючи з вогневих засідок. При загрозі нападу противника, сили якого переважають, вона займає вигідну позицію і несподіваним вогнем усіх засобів завдає ураження противнику, затримує його і не допускає нападу на колону, після чого відходить на інший рубіж і організовує засідку на ньому.

Для затримки просування противника ТПЗ може ставитися завдання щодо руйнування переправ, мостів, доріг, обладнання завалів і встановлення мінно-вибухових загороджень.

Під час привалу і при розташуванні колони на відпочинок похідна охорона може продовжувати виконувати завдання, діючи в якості сторожової охорони, зайнявши вигідну позицію і знаходячись в постійній готовності до відбиття нападу противника.

Похідна застава (головний дозор, дозорне відділення, танк) зупиняється і відновлює рух за командою (сигналом) командира колони, що охороняється.

Питання 3. Підготовка взводу до маршу. Особливості підготовки до дій у похідній охороні.

Однією з найважливіших умов, що забезпечують успіх маршу, є якісна підготовка особового складу і матеріальної частини БМП (БТР).

Під час організації маршу командир взводу в ході усвідомлення завдання повинен зрозуміти: мету маршу, завдання підрозділу, місце в похідному порядку; маршрут (напрямок) руху, пункти (рубежі) регулювання і час їх проходження, середню швидкість руху, дистанції між машинами, місця привалів (відпочинку); до яких дій бути готовим після прибуття в пункт призначення.

У ході оцінювання обстановки він по карті вивчає маршрут руху, характер місцевості і умови здійснення маршу; під час підготовки до маршу в умовах передбачення зустрічі з противником і вступу у бій, крім того, – можливі місця зустрічі з ним.

У рішенні командир взводу визначає спосіб здійснення маршу і завдання елементам похідного порядку. При визначенні способу здійснення маршу він встановлює: на чому зосередити основні зусилля; швидкість руху і дистанції між машинами на ділянках маршруту; порядок дій при відбитті нападу противника із засідок і з повітря, а при здійсненні маршу в умовах передбачення зустрічі з противником і вступу з ним у бій – порядок дій при зіткненні з ним; побудову похідної колони, склад чергових вогневих засобів і спостерігачів.

У бойовому наказі при постановці завдань відділенням (танкам) командир взводу вказує: маршрут руху (напрямок руху), район зосередження (пункт призначення) і час прибуття в нього (виходу на зазначений рубіж), район і час привалів (відпочинку); місце в колоні взводу, швидкість руху, дистанцію між машинами; порядок ведення спостереження і дій у разі зустрічі з противником.

Під час організації взаємодії командир взводу узгоджує дії підлеглих з сусідніми підрозділами, що діють попереду (позаду) та органами комендантської служби при пересуванні ділянками маршруту; подоланні зон зараження, пожеж, руйнувань, мінних полів, що встановлені дистанційно; відбитті нападу противника, застосуванні ним ЗМУ і ВТЗ; з прибуттям у район зосередження (пункт призначення).

Під час організації управління він встановлює порядок: доведення сигналів управління, оповіщення, взаємодії і комендантської служби; спостереження за сигналами старшого командира; роботи на засобах зв'язку під час маршу і на привалах.

Під час організації бойового забезпечення командир взводу визначає порядок: ведення розвідки у ході маршу і на привалах; маскування машин на стоянках; подолання загороджень і перешкод на маршруті руху; порядок інженерного обладнання місць розташування взводу на привалах

(відпочинку) і в районі зосередження (пункті призначення), виконання заходів захисту від ЗМУ та ВТЗ, а також заходи безпеки та підтримання дисципліни маршу.

Організуючи виконання заходів технічного, тилового і медичного забезпечення, він визначає порядок: проведення технічного обслуговування та ремонту ОБТ при підготовці до маршу і в ході його здійснення; поповнення запасів боєприпасів, пального, продовольства, води, медичного майна, інших матеріальних засобів; отримання їжі (харчів) та організації харчування; надання допомоги пораненим і хворим та їх евакуації.

Під час підготовки до маршу командир взводу (відділення, танка) зобов'язаний перевірити: знання особовим складом свого завдання; справність ОБТ, приладів нічного бачення, засобів зв'язку, світломаскування і пожежогасіння; заправлення техніки ПММ і охолоджуючою рідиною, наявність і правильність укладання боєприпасів, засобів спеціальної обробки, шанцевого інструменту і засобів підвищення прохідності.

У встановлений час він доповідає про готовність до маршу старшому командирі.

*У ході усвідомлення отриманого завдання та оцінювання обстановки командир взводу, призначеного **в похідну охорону**, крім звичайних питань, повинен: зрозуміти завдання колони, яка охороняється, своє завдання і порядок його виконання; вивчити по карті маршрут руху і умови здійснення маршу; визначити місця ймовірної зустрічі з противником.*

Приймаючи рішення командир взводу визначає спосіб дії у похідній охороні та завдання відділенням (танкам) на дії при здійсненні маршу, зустрічі з противником (вороже налаштованим місцевим населенням). У способі дії похідної охорони він встановлює: завдання, на виконанні яких зосередити основні зусилля; порядок ведення спостереження і розвідки під час руху, на привалах (в місцях відпочинку); побудову колони взводу, дозорне відділення і чергові вогневі засоби.

При постановці бойових завдань відділенням (танкам) командир взводу вказує: завдання на марш, маршрут руху, місце у колоні взводу; швидкість руху, дистанцію між машинами, вихідний пункт і час його проходження; порядок спостереження і дії при зустрічі з противником; дії на привалах (в місцях відпочинку). Дозорному відділенню (танку), крім того, – на якій відстані діяти; завдання щодо ведення розвідки; порядок огляду місцевості і доповіді про результати розвідки; ймовірні місця і час зустрічі з противником.

Під час організації взаємодії командир взводу узгоджує дії відділень (танків), засобів посилення, дозорного відділення (танка) і чергових вогневих засобів під час руху ділянками маршруту, огляду місцевих предметів (об'єктів) на маршруті руху, подоланні загороджень, зустрічі з противником,

відбиття його нападу із засідки і ведення вогню по повітряних цілях, доводить сигнали управління, оповіщення, взаємодії і порядок дій за ними.

Організовуючи управління він визначає порядок підтримання зв'язку, режим роботи радіо засобів, своє місце в похідній колоні.

У вказівках із всебічного забезпечення командир взводу ставить завдання щодо захисту від ЗМУ і ВТЗ, порядку маскуванню і використання приладів нічного бачення (світломаскувальних пристроїв), підготовки ОВТ до маршу.

Надалі він організовує підготовку особового складу і техніки до маршу, поповнення боєприпасів, дозаправлення ПММ, отримання інших матеріальних засобів, надає необхідну допомогу і перевіряє готовність взводу. У встановлений час доповідає старшому командирі.

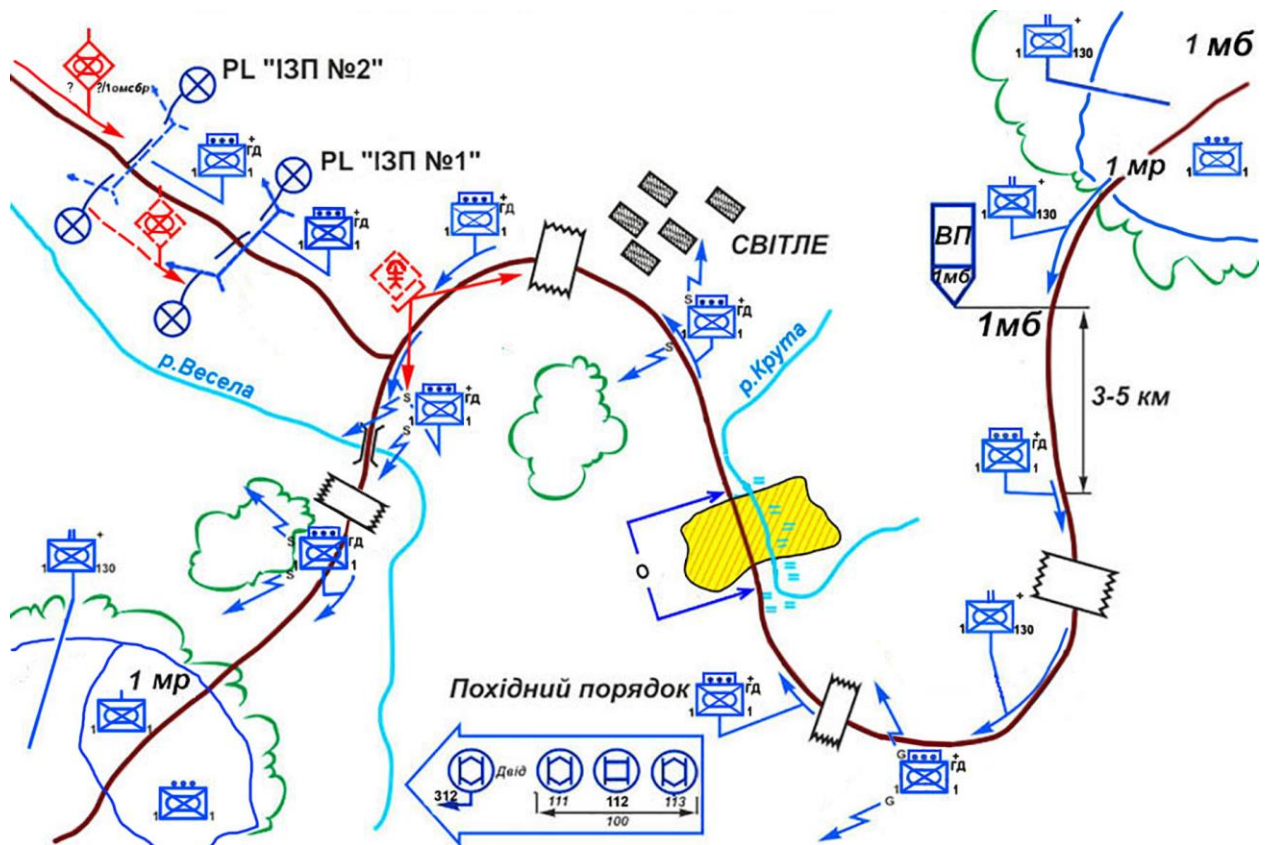

Схема 21. Дії механізованого взводу в головному дозорі на марші (варіант).

